

Granskning av ägarstyrning och följsamhet till ägardirektiv

Svenljunga kommun

AB Svenljunga Bostäder

Svenljunga Verksamhetslokaler AB

Februari 2026

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Svenljunga kommun och lekmannarevisorerna för Svenljunga Verksamhetslokaler AB respektive AB Svenljunga Bostäder genomfört en granskning av ägarens styrning och kontroll över kommunala bolag samt bolagens följsamhet av ägarens direktiv.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att arbetet inom granskningsområdet inte helt sker på ett ändamålsenligt sätt. Den interna kontrollen inom granskade områden bedöms inte helt vara tillräcklig.

Nedan ses utfall för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar, se respektive revisionsfråga i rapporten.

Revisionsfrågor	Bedömning	
Har fullmäktige fastställt bolagens kommunalrättsliga villkor/principer enligt KL 10:3?	Delvis	
Har kommunstyrelsen säkerställt att det utövas en tillräcklig styrning över kommunal verksamhet som bedrivs i bolagsform?	Delvis	
Finns en fungerande dialog mellan ägare och bolag?	Ja	
Har styrelserna i bolagen beslutat om plan och budget på kort och lång sikt?	Ja	
Är bolagens affärsmål förenliga med ägardirektiv?	Delvis	
Sker rapportering från bolagen till ägaren i enlighet med gällande direktiv?	Ja	
Genomför kommunstyrelsen en årlig prövning av bolagens verksamhet i enlighet med KL 6:9?	Ja	

För att utveckla granskningsområdet lämnas följande rekommendationer:

Kommunstyrelsen

- Säkerställa att ägardirektiv överensstämmer med gällande kommunrättsliga principer och att formerna för hur ägardialog ska genomföras tydliggörs.
- Se över och uppdatera befintliga styrdokument avseende bolagens ekonomi- och verksamhetsplanering så att dessa överensstämmer med kommunallagen och dess regelverk.

- I styrdokument precisera vilken typ av underlag som kommunstyrelsen ska nyttja för sin årliga prövning.
- Säkerställ att frågor kopplade till jäv hanteras korrekt och att dessa protokollförs.

AB Svenljunga Bostäder

- Säkerställ att ägarens mål tydligt framgår i bolagets verksamhetsplan. Detta genom att upprätta såväl resultat- som balansbudget.
- Upprätta en tydlig plan för hur bolaget på lång sikt ska nå ägarens resultatmål.

Svenljunga Verksamhetslokaler AB

- Säkerställ att ägarens mål tydligt framgår i bolagets verksamhetsplan. Detta genom att upprätta såväl resultat- som balansbudget.

Innehållsförteckning

Inledning	5
Bakgrund	5
Syfte och revisionsfrågor	5
Revisionskriterier	6
Avgränsning	6
Metod	6
Granskningsresultat	7
Binda bolagen till kommunrättsliga principer	7
Ägarstyrning genom kommunstyrelsen	8
Dialog mellan ägare och bolag	10
Planer och budget inom bolagen	11
Mål inom bolagen	12
Återrapportering från bolag till ägare	13
Kommunstyrelsens fullgörande av förstärkt uppsiktsplikt	14
Avslutning	16
Samlad bedömning	16
Rekommendationer	16
Bilaga	18

Inledning

Bakgrund

Kommunallagen ger kommuner och regioner möjligheten att lämna över skötseln av vissa kommunala angelägenheter till bland annat aktiebolag. En betydande del av kommunal verksamhet bedrivs idag i bolagsform.

Innan överlämning av en kommunal angelägenhet till ett bolag kan ske måste ägaren bland annat fastställa vilket kommunalt ändamål bolagets verksamhet ska ha samt vilka kommunala befogenheter bolaget ska verka inom.

I kommunstyrelsens uppdrag ingår att utöva uppsikt över all verksamhet som bedrivs i kommunal regi. I styrelsens uppdrag ingår även vanligtvis att utöva ägarrollen över bolagen. Detta innebär bland annat att bedriva en dialog mellan ägaren och bolagen, upprätta styrning i form av direktiv samt bereda fullmäktige möjlighet att avgöra frågor av principiell art.

Vid en bristande ägarstyrning finns risken att bolagen inte bedrivs enligt ägarens intentioner, det vill säga de ändamål som bolagens verksamhet ska uppfylla. Det finns även risk att koncernens intressen avseende verksamhet och ekonomi inte uppnås.

Svenljunga kommun äger Svenljunga Kommun Förvaltning AB som i sin tur äger Svenljunga Industrifastigheter AB och Svenljunga Verksamhetslokaler AB. Svenljunga industrifastigheter AB är avsett för att tillhandahålla industrifastigheter, men verksamheten är nu vilande då företaget inte äger några fastigheter. Svenljunga verksamhetslokaler AB tillhandahåller verksamhetslokaler till Svenljunga kommun. Svenljunga Kommun Förvaltning AB är ett förvaltningsbolag utan egen verksamhet. Svenljunga kommun äger direkt även AB Svenljunga Bostäder som tillhandahåller lägenheter.

Revisionsobjekt i granskningen är därför kommunstyrelsen samt bolagsstyrelserna i Svenljunga Verksamhetslokaler AB och AB Svenljunga Bostäder.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att pröva och bedöma om styrning, kontroll och följsamhet avseende kommunala bolag sker på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll. Följande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Har fullmäktige fastställt bolagens kommunalrättsliga villkor/principer enligt KL 10:3? Fokus på kommunstyrelsens beredning i frågan.

2. Har kommunstyrelsen säkerställt att det utövas en tillräcklig styrning över kommunal verksamhet som bedrivs i bolagsform? Fokus på ägardirektiv och planer.
3. Finns en fungerande dialog mellan ägare och bolag? Fokus på förekomst och efterlevnad av direktiv.
4. Har styrelserna i bolagen beslutat om plan och budget på kort och lång sikt?
5. Är bolagens affärsmål förenliga med ägardirektiv?
6. Sker rapportering från bolagen till ägaren i enlighet med gällande direktiv?
7. Genomför kommunstyrelsen en årlig prövning av bolagens verksamhet i enlighet med KL 6:9?

Revisionsfråga 1, 4, 5, 6 och 7 utgör underlag för om granskningsområdet hanteras på ett ändamålsenligt sätt. Övriga revisionsfrågor (2 och 3) används för att pröva om den interna kontrollen inom området är tillräcklig.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Följande revisionskriterier används i granskningen:

- Kommunallag (2017:725) 6:1, 6:9, 10:3
- Aktiebolagslag (2005:551) 8:4
- Styrande dokument, exempelvis bolagsordning, ägardirektiv och policy.

Avgränsning

Granskningen avgränsas i huvudsak till kalenderåret 2025. I övrigt se avsnitt "syfte och revisionsfrågor".

Metod

Granskningen sker genom analys av för granskningen relevanta styrdokument samt kompletterande intervjuer med företrädare för ägare och bolagen. En intervju har genomförts med företrädare för kommunen och en intervju för genomförts med företrädare för bolagen. Från kommunen har kommunchef och ekonomichef intervjuats medan VD och ekonomichef intervjuats för de i granskningen ingående bolagen.

Rapporten har kvalitetssäkrats i enlighet med PwC:s interna rutiner och checklistor för kvalitetssäkring. De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Granskningsresultat

Binda bolagen till kommunrättsliga principer

Revisionsfråga 1: Har fullmäktige fastställt bolagens kommunalrättsliga villkor/principer enligt KL 10:3? Fokus på kommunstyrelsens beredning i frågan.

Iakttagelser

I kommunfullmäktiges uppdrag ingår att besluta om hur kommunens verksamhet på övergripande nivå ska vara organiserad. Kommunal verksamhet kan utföras av exempelvis nämnder, gemensamma nämnder, stiftelser, kommunalförbund och kommunägda aktiebolag.

Om kommunen väljer att bedriva verksamheten genom kommunala företag ska kommunfullmäktige ges möjlighet att binda företagen till vissa kommunalrättsliga ramar/principer. Ansvar för att bereda ärenden som ska beslutas av kommunfullmäktige vilar på kommunstyrelsen.

Av sammanställningen framgår följande:

Kommunalrättsliga ramar/principer	Granskningsresultat
1. Kommunalt ändamål	Delvis
2. Kommunala befogenheter	Delvis
3. Utse styrelseledamöter	Ja
4. Inhämta fullmäktiges ställningstagande	Delvis
5. Utse lekmanarevisorer	Ja
6. Insyn i privata utförare	Nej

I *bilaga* presenteras i vilken grad kommunstyrelsen bundit respektive bolag till ovan angivna ramar/principer.

Genomförd granskning visar att kommunen inom två av sex granskade områden i tillräcklig grad bundit bolagen till gällande kommunalrättsliga principer. Inom övriga delområden har noterats ett flertal avvikelser. Avvikelsena avser följande:

- Kommunen (ägaren) har inte säkerställt att bolagen ger allmänheten insyn i verksamhet, om bolagen genom avtal väljer att lämna över vården av en kommunal angelägenhet till privat utförare.
- År 2002 skärptes kommunallagen genom att bolagen numera är skyldiga att inhämta fullmäktiges ställningstagande innan beslut tas i viktiga frågor. Förekommande styrdokument

har den gamla skrivningen, dvs det räcker för bolagen att ge fullmäktige möjlighet att yttra/uttala sig i frågan innan beslut tas.

- Av bolagsordning för Svenljunga verksamhetslokaler framgår inte vilka kommunala befogenheter som bolaget ska tillämpa i sin verksamhet. Med kommunala befogenheter avses lokaliseringsprincip, likställighetsprincip respektive självkostnadsprincip.
- Av granskade bolagsordningar framgår det kommunala ändamålet för respektive bolag. Dessvärre ges en annan bild i kompletterande ägardirektiv, vilket skapar en otydlighet vilket kommunalt ändamål som gäller för respektive bolag.

Bedömning

Har fullmäktige fastställt bolagens kommunalrättsliga villkor/principer enligt KL 10:3? Fokus på kommunstyrelsens beredning i frågan.

Delvis.

Utifrån granskningen kan det konstateras att kommunstyrelsen i sin beredning endast delvis har bundit kommunens helägda bolag utifrån de krav som ställs i kommunallagen. Avvikelser har noterats inom fyra av sex granskade områden.

Ägarstyrning genom kommunstyrelsen

Revisionsfråga 2: Har kommunstyrelsen säkerställt att det utövas en tillräcklig styrning över kommunal verksamhet som bedrivs i bolagsform? Fokus på ägardirektiv och planer.

Iakttagelser

Kommunstyrelsen ansvarar för att utöva ägarrollen i kommunala aktiebolag. I styrelsens uppdrag ingår även att bereda ärenden som ska beslutas av kommunfullmäktige. Lagstiftning ställer krav på att kommunala aktiebolag har en bolagsordning. Därutöver finns möjlighet att ta fram ytterligare frivilliga styrdokument, i form av ägardirektiv respektive bolagspolicy.

Följande styrdokument har noterats i granskningen:

1. Bolagsordning AB Svenljunga Bostäder (KF 2020-02-10)
2. Bolagsordning Svenljunga Verksamhetslokaler AB (KF 2020-02-10)
3. Koncernövergripande ägardirektiv för Svenljunga kommuns bolag (KF 2024-03-11)
4. Ägardirektiv AB Svenljunga Bostäder (KF 2024-03-11)
5. Ägardirektiv Svenljunga Verksamhetslokaler (KF 2024-03-11)

Av förteckningen framgår att kommunstyrelsen under innevarande mandatperiod tagit fram förslag till ägardirektiv. Här finns såväl koncernövergripande direktiv som specifika direktiv för respektive bolag.

I ägardirektiv riktar fokus på följande delar:

Koncernövergripande ägardirektiv	Bolagsspecifika ägardirektiv
• Generella kommunala styrdokument som bolagen ska följa • Bolagsinterna styrdokument som bolagen ska upprätta • Mål för verksamheten • Uppföljning och rapportering	• Kommunalt ändamål och verksamhetsinriktning • Frågor av principiell betydelse • Ekonomiska mål och borgensavgift

Kommunallagen ger uttryck för att kommunal verksamhet ska styras genom mål och planer. Planering och planer ska omfatta såväl verksamhet som ekonomi. Planerna ska i vissa fall även vara fleråriga.

Av sammanställning ovan framgår att det koncernövergripande ägardirektivet innehåller ett avsnitt som reglerar vilka styrdokument som ska upprättas inom bolaget. Vår granskning visar att avsnittet tar utgångspunkt utifrån den reglering som återfinns i aktiebolagslagen. Däremot preciseras inte hur bolaget på övergripande nivå ska planera och styra verksamhet och ekonomi. Exempelvis saknas direktiv vad gäller utformning av verksamhets-/affärsplan respektive budget.

I ägardirektiv anges att bolagen, i sin verksamhetsplanering, ska följa kommunens mål- och resultatstyrningsmodell. Bolagen ska ta fram verksamhetsmål som tar utgångspunkt från fullmäktiges övergripande mål. I övrigt anges att respektive bolag även ska upprätta en särskild plan för underhåll.

I sammanhanget ska framhållas att kommunallagen från år 2024 ställer krav på att den flerårsbudget som beslutas av kommunfullmäktige även ska innehålla en redogörelse för ekonomin det närmaste budgetåret för de kommunala koncernföretagen. Vår granskning visar att det i ägardirektiv inte framgår att bolagen ska lämna en sådan redogörelse till ägaren Svenljunga kommun.

I intervju framkommer att i anvisningar till kommunens övergripande verksamhetsplan (tre år) även omfattar kommunens bolag. I anvisningarna ställs bland annat krav på att bolagen upprättar resultatbudget för den kommande treårsperioden.

Bedömning

Har kommunstyrelsen säkerställt att det utövas en tillräcklig styrning över kommunal verksamhet som bedrivs i bolagsform? (fokus på ägardirektiv och planer)

Delvis.

Granskningen visar att kommunstyrelsen under innevarande mandatperioden utformat förslag till ägardirektiv. Granskningen visar att det finns såväl koncernövergripande som bolagsspecifika direktiv.

I övrigt konstateras att kommunstyrelsen, i befintliga styrdokument, inte säkerställt att bolagens ekonomi- och verksamhetsplanering sker utifrån det regelverk som återfinns i kommunallagen.

Dialog mellan ägare och bolag

Revisionsfråga 3: Finns en fungerande dialog mellan ägare och bolag? Fokus på förekomst och efterlevnad av direktiv.

Iakttagelser

Den formella styrningen av kommunens bolag sker genom bolagsordning respektive ägardirektiv. Utöver detta bör även finnas en väl fungerande dialog mellan kommunstyrelsen och centrala företrädare för bolagen. Granskningen visar att förekommande styrdokument inte närmare reglerar formerna för hur dialog mellan kommun och bolag ska genomföras.

I kommunfullmäktiges uppdrag ingår att utse ledamöter i kommunstyrelsen respektive styrelser i helägda aktiebolag. Granskningen visar att det under innevarande mandatperiod i begränsad utsträckning råder en personunion¹ mellan kommunstyrelsen och granskade bolagsstyrelser. Detta ställer indirekt krav på att kommunstyrelsen utvecklar en väl fungerande ägardialog.

Granskningen visar att företrädare för kommunstyrelse/kommunledning genomför träffar med representanter för respektive bolag. Företrädare för såväl kommun som bolag upplever att dessa träffar i allt väsentligt fungerar väl.

¹ Med personunion avses att en samma person återfinns i flera styrelser.

Bedömning

Finns en fungerande dialog mellan ägare och bolag? (fokus på förekomst och efterlevnad av direktiv)

Ja.

Vår granskning visar att det genomförs möten mellan företrädare för kommunstyrelse/kommunledning och representanter för granskade bolag. Företrädare för såväl kommun som bolag upplever att dessa träffar i allt väsentligt fungerar väl. En brist som noteras är formerna för genomförande av ägardialog inte är reglerat i ägardirektiv.

Planer och budget inom bolagen

Revisionsfråga 4: Har styrelserna i bolagen beslutat om plan och budget på kort och lång sikt?

lakttagelser

Kommunallagen ställer krav på att kommunal verksamhet upprättar en plan för verksamhet för det kommande året. När det gäller den ekonomiska planeringen ska den vara flerårig (tre år). Av tidigare avsnitt framgår att upprättade ägardirektiv inte i detalj preciserar hur den övergripande styrningen ska vara utformad. Det som anges är att bolagen ska följa kommunens mål- och resultatstyrningsmodell.

När det gäller bolagen visar vår granskning att styrelserna i granskade bolag säkerställt att beslut om budget ska tas av styrelsen. Detta finns reglerat i arbetsordning.

Den övergripande styrningen av bolagets verksamhet sker i första hand genom en verksamhetsplan. Båda bolagen har upprättat en driftbudget på tre år, budget för året och plan för nästkommande två år, i sina verksamhetsplaner. I Svenljunga Verksamhetslokaler AB:s verksamhetsplan finns även en investeringsbudget (tre år). Respektive verksamhetsplan innehåller även mål/aktiviteter som tar sin utgångspunkt från kommunens övergripande verksamhetsmål.

Vid intervju framhålls att bolagen följer kommunens riktlinjer och regelverk som föreskriver att driftbudget ska lämnas på tre år.

Bedömning

Har styrelserna i bolagen beslutat om plan och budget på kort och lång sikt?

Ja.

Granskningen visar att den övergripande styrningen av bolagens verksamhet sker genom en flerårig verksamhetsplan (tre år). Planen innehåller bland annat driftbudget och verksamhetsmål. Därutöver noteras att Svenljunga Verksamhetslokaler även upprättar en flerårig investeringsplan (tre år).

Mål inom bolagen

Revisionsfråga 5: Är bolagens affärsmål förenliga med ägardirektiv?

lakttagelser

Ägaren har beslutat om ekonomiska mål för respektive bolag. Målen rör följande delar:

Mål	AB Svenljunga Bostäder	Svenljunga Verksamhetslokaler AB
Årets resultat	Resultat på minst 4 procent av hyresintäkter (långsiktigt mål)	Resultat på minst 1 procent av hyresintäkter
Soliditet	10 procent (långsiktigt mål)	5 procent (långsiktigt mål)
Driftkostnad	Genomsnitt för jämförbara bolag i Sverige	-

Målen som fastställts av ägaren är hänförliga till resultaträkning (årets resultat), balansräkning (soliditet) samt driftredovisning (driftkostnad).

Styrningen av bolagens verksamhet sker i första hand genom en årlig verksamhetsplan. Här noteras att granskade bolag inte upprättar resultatbudget respektive balansbudget. Bolagen har därmed inte tydligt inarbetat ägarens mål avseende soliditet respektive årets resultat i sina styrdokument.

Av bolagens driftbudget (tre år) framgår att Svenljunga Verksamhetslokaler budgeterar ett resultat som är förenligt med vad som anges i ägardirektiv. När det gäller Svenljunga Bostäder budgeterar bolaget ett resultat som uppgår till 1–1,5 procent av hyresintäkter. Budgeterat resultat för planperioden är därmed inte förenligt med ägarens långsiktiga mål för bolaget.

Vi kan inte finna att bostadsbolaget i sin verksamhetsplan varken tydliggjort hur bolagets driftkostnader förhåller sig till andra likartade bolag eller hur bolaget ska arbeta för att nå måluppfyllelse inom området.

Bedömning

Är bolagens affärsmål förenliga med ägardirektiv?

Delvis.

Vår granskning visar att resultatmål i verksamhetsplan för Svenljunga Verksamhetslokaler är förenligt med ägardirektiv. När det gäller Svenljunga Bostäder kan vi inte se att bolaget upprättat en tydlig plan för hur bolaget på lång sikt ska nå ägarens resultatmål.

Till följd av att respektive bolag inte upprättar balansbudget saknas i praktiken en plan för hur bolagen ska nå beslutade soliditetsmål. Vi kan inte heller se att bostadsbolaget inarbetat ägarens mål avseende driftkostnad (kr/kvm) i sin verksamhetsplan.

Återrapportering från bolag till ägare

Revisionsfråga 6: Sker rapportering från bolagen till ägaren i enlighet med gällande direktiv?

Iakttagelser

Det vilar på bolagen att följa de ägardirektiv som beslutats på årsstämman. Av ägardirektiv framgår att bolagen ska följa kommunens modell för mål- och resultatstyrning. Vår granskning visar att ägardirektiven inte ger en heltäckande bild av vilken typ av rapportering som bolagen ska lämna till ägaren. Det som anges är att respektive bolag vid årets slut ska upprätta en verksamhetsberättelse där det bland sker uppföljning/utvärdering av bolagets verksamhetsmål.

Direktiven preciserar inte formerna för hur ekonomisk rapportering från bolag till ägare ska vara utformad. Vidare saknas anvisningar avseende delgivning av protokoll från styrelsemöten/årsstämma samt revisionsberättelse och granskningsrapporter från bolagets revisorer.

Granskningen visar att bolagen har lämnat underlag till kommunen inför upprättandet av kommunens verksamhetsplan 2025–2027, delårsrapporter i tertial 1 och tertial 2 för Svenljunga kommunkoncern 2025 samt årsredovisning 2024. Vidare noteras att styrelseprotokoll från bolagen har inrapporterats till kommunen.

I intervju framkommer att rutin för rapportering från bolag till kommun upplevs vara väl fungerande.

Bedömning

Sker rapportering från bolagen till ägaren i enlighet med gällande direktiv?

Ja.

Vår granskning visar att ägardirektiven inte på ett tydligt sätt reglerar vilken typ av återrapportering som ska ske från bolagen till ägaren Svenljunga kommun. Granskningen kan belägga att bolagen under år 2025 inrapporterat verksamhet, ekonomi och styrelseprotokoll till ägaren. Den återrapportering som skett är förenlig med vad som anges i ägardirektiv.

Kommunstyrelsens fullgörande av förstärkt uppsiktsplikt

Revisionsfråga 7: Genomför kommunstyrelsen en årlig prövning av bolagens verksamhet i enlighet med KL 6:9?

lakttagelser

I kommunstyrelsens uppdrag ingår att utöva uppsikt över kommunens samlade verksamhet. Detta gäller inte minst verksamhet som bedrivs genom kommunägda aktiebolag. Enligt kommunallagen ska kommunstyrelsen utöva en förstärkt uppsiktsplikt gentemot de kommunägda aktiebolagen. Den förstärkta uppsikten innebär att styrelsen årligen ska pröva om bolagets verksamhet varit förenlig med kommunalt ändamål och kommunala befogenheter. Om prövningen visar att bolagets verksamhet inte varit förenlig med ägarens direktiv är kommunstyrelsen skyldig att lämna åtgärdsförslag till kommunfullmäktige.

Vi kan inte finna att styrelsen närmare preciserat metod och arbetssätt för att fullgöra den förstärkta uppsiktsplikten. Det har inte reglerats vad som ska utgöra beslutsunderlag för detta ärende.

Kommunstyrelsen har 24 mars 2025 genomfört prövning om de helägda bolagen efterlevt kommunalt ändamål och kommunala befogenheter. Beslutsunderlag till ärendena har utgjorts av följande:

1. Uppsiktsplikt för AB Svenljunga Bostäder respektive Svenljunga Verksamhetslokaler
2. Tjänsteutlåtande
3. Protokoll från kommunstyrelsens arbetsutskott

Av protokoll framgår att kommunstyrelsen funnit att respektive bolagsverksamhet under verksamhetsåret 2024, trots underskott, varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och

utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. I granskningen noterar vi att i kommunstyrelsen finns ledamöter som även sitter i bolagsstyrelserna. Det framgår inte av kommunstyrelsens protokoll att dessa har uppgett att jäv föreligger.

Av tidigare avsnitt framgår att det finns otydlighet och brister i bolagsordning och ägardirektiv i fråga om kommunalt ändamål och kommunala befogenheter. Denna otydlighet försvårar följaktligen kommunstyrelsens förutsättningar att genomföra den förstärkta uppsikten över bolagen. I övrigt noteras att styrelsen inte använt granskningsrapport från lekmannarevisor som beslutsunderlag i ärendet. I lekmannarevisionens uppdrag ingår att pröva om bolagens verksamhet bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. Denna prövning tar utgångspunkt från det kommunala ändamål som anges i bolagsordning.

Bedömning

Genomför kommunstyrelsen en årlig prövning av bolagens verksamhet i enlighet med KL 6:9?

Ja.

Granskningen visar att kommunstyrelsen under år 2025 har fullgjort den förstärkta uppsikten över de helägda bolag som omfattats av granskningen. Ett framtida utvecklingsområde är att i styrdokument precisera vilken typ av underlag som kommunstyrelsen ska nyttja för sin årliga prövning.

Avslutning

Samlad bedömning

Nedan redovisas det samlade resultatet från genomförd granskning:

Granskningsområde	Bedömning	
1. Binda bolagen till kommunalrättsliga villkor/principer*	Delvis	
2. Ägarstyrning genom kommunstyrelsen**	Delvis	
3. Dialog mellan ägare och bolag**	Ja	
4. Planer och budget inom bolaget*	Ja	
5. Mål inom bolagen*	Delvis	
6. Rapportering från bolag till ägare*	Ja	
7. Kommunstyrelsens fullgörande av förstärkt uppsiktsplikt*	Ja	

* Underlag för att bedöma ändamålsenlighet, ** Underlag för att bedöma intern kontroll

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att arbetet inom granskningsområdet inte helt sker på ett ändamålsenligt sätt. Den interna kontrollen inom granskade områden bedöms inte helt vara tillräcklig.

Rekommendationer

För att utveckla granskningsområdet lämnas följande rekommendationer:

Kommunstyrelsen

- Säkerställa att ägardirektiv överensstämmer med gällande kommunrättsliga principer och att formerna för hur ägardialog ska genomföras tydliggörs.
- Se över och uppdatera befintliga styrdokument avseende bolagens ekonomi- och verksamhetsplanering så att dessa överensstämmer med kommunallagen och dess regelverk.

- I styrdokument precisera vilken typ av underlag som kommunstyrelsen ska nyttja för sin årliga prövning.
- Säkerställ att frågor kopplade till jäv hanteras korrekt och att dessa protokollförs.

AB Svenljunga Bostäder

- Säkerställ att ägarens mål tydligt framgår i bolagets verksamhetsplan. Detta genom att upprätta såväl resultat- som balansbudget.
- Upprätta en tydlig plan för hur bolaget på lång sikt ska nå ägarens resultatmål.

Svenljunga Verksamhetslokaler AB

- Säkerställ att ägarens mål tydligt framgår i bolagets verksamhetsplan. Detta genom att upprätta såväl resultat- som balansbudget.

Bilaga

Binda bolagen till kommunalrättsliga principer (bolagsordning/ägardirektiv)

Områden	AB Svenljunga Bostäder	Svenljunga Verksamhetslokaler AB
Kommunalt ändamål	Delvis. Av bolagsordning framgår att bolagets ändamål är att främja bostadsförsörjningen i Svenljunga kommun. I ägardirektiv sker dock en sammanblandning mellan föremålet och ändamålet med bolagets verksamhet.	Delvis. Av bolagsordning framgår att bolaget ska främja försörjning av verksamhetslokaler till kommunen. I ägardirektiv sker dock en sammanblandning mellan föremålet och ändamålet med bolagets verksamhet.
Kommunala befogenheter	Ja, bolaget är bunden till kommunallagens lokaliseringsprincip. I övrigt anges att verksamheten ska bedrivas på affärsmässig grund.	Nej, framgår inte av bolagsordningen.
KF:s val av styrelseledamöter	Ja, 5 ledamöter som utses av KF.	Ja, 5 ledamöter som utses av KF.
KF:s ställningstagande	Delvis. Av bolagsordning framgår att KF ska ha möjlighet att uttala sig innan beslut i verksamheten som är av principiell betydelse. Från år 2002 ställs lagkrav att ett kommunalt bolag ska inhämta KF ställningstagande innan bolaget fattar beslut i frågan.	Delvis. Av bolagsordning framgår att KF ska ha möjlighet att uttala sig innan beslut i verksamheten som är av principiell betydelse. Från år 2002 ställs lagkrav att ett kommunalt bolag ska inhämta KF ställningstagande innan bolaget fattar beslut i frågan.
Lekmannarevisor	Ja, 2 lekmannarevisor.	Ja, 2 lekmannarevisor.
Insyn i privata utförare	Nej, framgår inte av bolagsordning eller ägardirektiv.	Nej, framgår inte av bolagsordning eller ägardirektiv.

Direktiv till bolagen

Områden	AB Svenljunga Bostäder	Svenljunga Verksamhetslokaler AB
Ägardirektiv	Ja	Ja
Verksamhet: mål och planer	I det koncernövergripande direktivet framgår att bolagen skall följa kommunens mål- och resultatstyrningsmodell, vilket bland annat innefattar att med utgångspunkt från fullmäktigemålen ta fram verksamhetsmål för bolagen samt följa upp måluppfyllelsen. I det bolagsspecifika direktivet framgår att bolaget ska medverka till att kommunens vision förverkligas och därmed bidra till att utveckla Svenljunga som en attraktiv boendekommun.	I det koncernövergripande direktivet framgår att bolagen skall följa kommunens mål- och resultatstyrningsmodell, vilket bland annat innefattar att med utgångspunkt från fullmäktigemålen ta fram verksamhetsmål för bolagen samt följa upp måluppfyllelsen. I det bolagsspecifika direktivet framgår att bolaget ska medverka till att kommunens vision förverkligas och därmed bidra till att utveckla Svenljunga som en attraktiv kommun för boende och företagande. Bolaget ska årligen ta fram en plan för underhåll och reinvesteringar.
Ekonomi: mål och verksamhet	Mål för utdelning, soliditet, driftkostnader och resultat finns. Upprättande av budget nämns inte i det bolagsspecifika ägardirektivet. I det koncernövergripande direktivet framgår att bolagen ska rapportera en enklare årsprognos till månadsrapporterna enligt kommunens process och format.	Mål för soliditet, avkastning och resultat finns. Upprättande av budget nämns inte i det bolagsspecifika ägardirektivet. I det koncernövergripande direktivet framgår att bolagen ska rapportera en enklare årsprognos till månadsrapporterna enligt kommunens process och format.
Beslutsorgan, datum	KF 2024-03-11 § 32, bolagsstämma 2024-04-09 § 11.	KF 2024-03-11 § 33, bolagsstämma 2024-04-09 § 11.

2026-02-02

Carl-Magnus Stenehav

Uppdragsledare

Carin Hultgren

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Svenljunga kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från 2025-03-27. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.